

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราชาโฆวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตรัสไว้ว่า “เยาวชนทุกคนมิได้ต้อง การทำตัวให้ตกต่ำหรือเป็นปัญหาแก่สังคมแต่ประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดีมีความสำเร็จมีฐานะมีเกียรติและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปได้อย่างถูกต้องในฐานะหน้าที่ที่เป็นครูเป็นอาจารย์เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยให้เขาได้มากที่สุดเพราะมีส่วนควบคุม ดูแล ใกล้ชิดอยู่ทุกๆ ด้าน รองลงมาจากบิดา มารดา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2547: ปกใน)

การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจาก จะดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนด้านความรู้แก่นักเรียนแล้ว การป้องกัน การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนา (กรมสุขภาพจิต.2544:11) ซึ่งในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการ การศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ระดับการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 24) ทั้งนี้การจ้ดกระบวนการเรียน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็นทำเป็นปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ ในทุกวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลทุกฝ่ายในชุมชนเพื่อร่วม กันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมสามัญศึกษา.2544:2)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องสนองตอบเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาและหาทางแก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้ประสานความร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้กระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งวิธีการ กิจกรรม เครื่องมือ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน 2 ประการ คือ ประการแรกมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและประการที่สองความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำงานของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.2547:2) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2547:คำชี้แจง) จากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทได้รับนโยบายมาขยายผลในสถานศึกษาทุกแห่งในจังหวัดชัยนาท โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อมอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนไปดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนวัดศรีสโมสร ได้เริ่มดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษา 2557 เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกันปัญหา และการช่วยเหลือแก้ไขในด้านความสามารถทางการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวโดยดำเนินการตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขและการส่งต่อนักเรียน เมื่อมีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพเป็นทรัพยากรบุคคลที่พร้อมสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่เป็นสุขสมดังข้อความที่ว่า “เก่ง ดี มีสุข” (กรมสามัญศึกษา.2544:3) ในปีพ.ศ. 2560 โรงเรียนวัดศรีสโมสรมีผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอยู่ในระดับ 4 ดีเยี่ยม และได้มีแนวทางการพัฒนาและความต้องการการช่วยเหลือโดยจุดที่ควรพัฒนาได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนต้องเร่งพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมเหตุสมผลและต้องพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอ

ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน เข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาและการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา 3) ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์อย่างหลากหลาย และใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้น ป.1 – ป.6 ให้สามารถนำเสนอ อภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมเหตุสมผล และมีทักษะในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมควรจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีให้มากขึ้นและพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้จัดเตรียมห้องปฏิบัติการให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานเสมอ ครูควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และธรรมชาติวิชา และควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อนักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง และ 4) ด้านการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล สถานศึกษาจัดระบบให้ครูประเมินตนเองรายบุคคลตามแผนพัฒนาตนเอง แต่ยังคงขาดการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูในการพัฒนาตนเองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียน และนักเรียนมีการประเมินตนเองในการเรียนรู้ แต่ยังคงขาดการติดตามช่วยเหลือด้านการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายคน นอกจากนี้ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในบางรายวิชา เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ลดลงจากปีการศึกษา 2559 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผลกระทบดังกล่าวข้างต้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนไม่มีความชัดเจนในการดำเนินงาน ประกอบกับยังมิได้มีการประเมินโครงการที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบ ซึ่งความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับการวางแผนที่ดี การดำเนินงานที่ดี การติดตามกำกับและประเมินผลที่ดี

ด้วยเหตุนี้ ผู้ประเมินจึงได้ให้จัดทำโครงการและทำการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศายนาทโดยการประยุกต์รูปแบบซีบีบี (CIPP Model) ของ แดเนียล แอล. สต๊ฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam) มาเป็นรูปแบบการประเมินโครงการ โดยประเมิน 4 ด้าน คือ สภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) ด้านปัจจัยพื้นฐาน (Input) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) และผลผลิตของโครงการ (Output) ซึ่งผลที่ได้จากการไปประเมินจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุง

พัฒนาโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุม ครบถ้วน มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการให้ประสิทธิภาพ รวมถึง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินภายนอกจากรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ต่อไป

คำถามการประเมิน

1. สภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน วัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เป็นอย่างไร

2. ปัจจัยการดำเนินงาน (Input) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน วัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีความเหมาะสม เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

3. กระบวนการดำเนินงาน (Process) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีความเหมาะสม มีจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

4. ผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรี สโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ของการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

2. เพื่อประเมินปัจจัยการดำเนินงาน (Input Evaluation) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) ของโครงการพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ขอบเขตการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินมุ่งประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2561 โดยได้กำหนดขอบเขตของการประเมิน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบการประเมินซีพีพี (CIPP Model) มาเป็นรูปแบบการประเมิน ซึ่งมีประเด็นการประเมิน 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เกี่ยวกับความต้องการในการจัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

1.2 ด้านปัจจัยการดำเนินงานของโครงการ (Input Evaluation) เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเพียงพอของบุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์วัสดุทัศนูปกรณ์ ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินโครงการ การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลของโครงการ การปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ตามโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

1.4 ด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) เกี่ยวกับประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมทั้ง 5 กิจกรรม อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึงทุกคน 2) บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและโรงเรียน และผลกระทบต่อโครงการ (Impact) เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และรางวัลที่นักเรียนและโรงเรียนได้รับ

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล/กลุ่มบุคคล ในปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 189 คน ประกอบด้วย ดังนี้ 1) คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดศรีสโมสร จำนวน 7 คน 2) คณะครู ปีการศึกษา 2561 จำนวน 10 คน 3) นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 86 คน (ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถในการที่จะตอบแบบสอบถามได้) และ 4) ผู้ปกครองนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 86 คน ซึ่งแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลเป็นการได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ ปพ.5 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 และทะเบียนเกียรติบัตรของนักเรียน ปีการศึกษา 2561

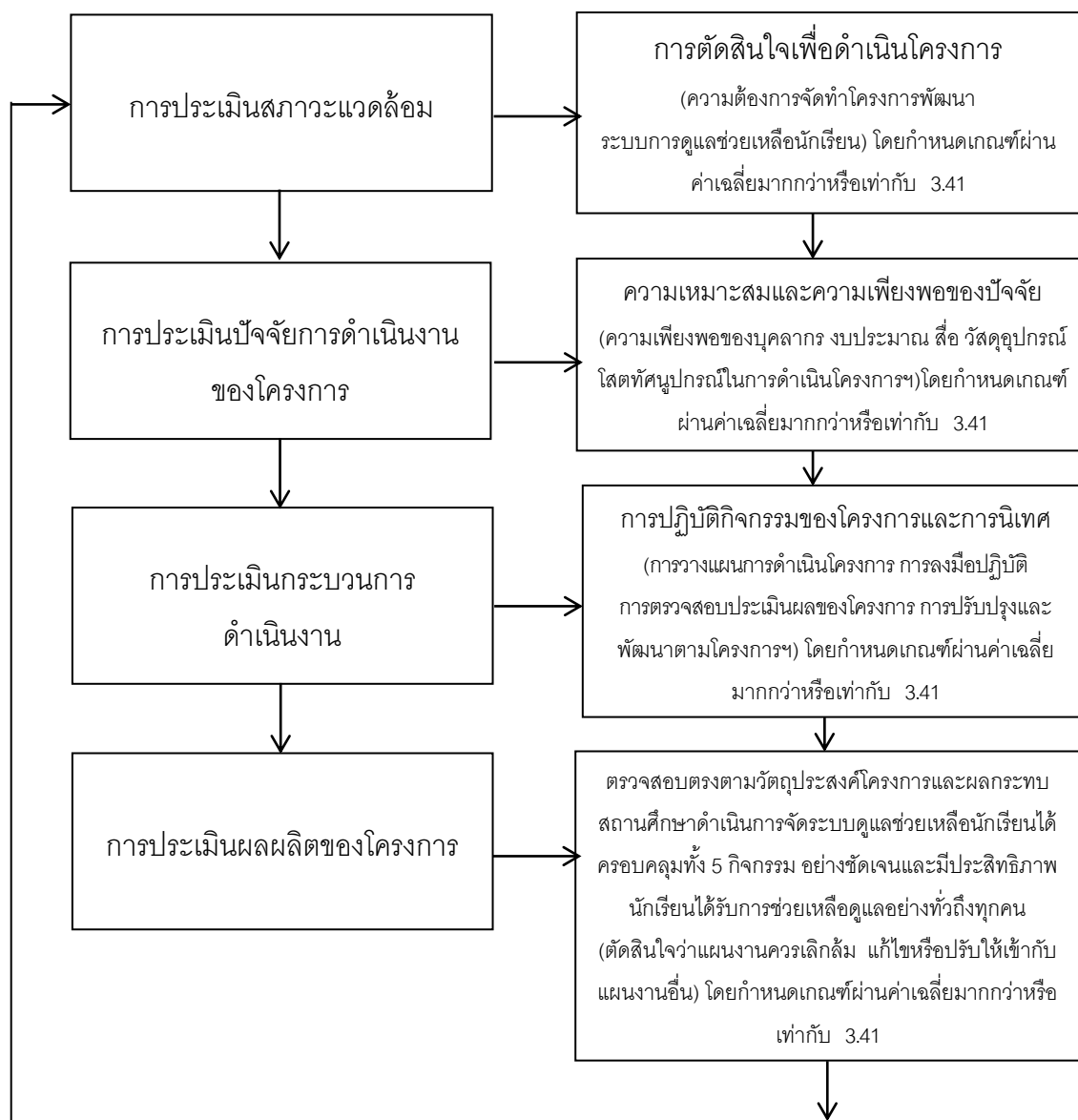
3. ระยะเวลาในการประเมินโครงการ

ระยะเวลาดำเนินงานและระยะเวลาในการประเมินตามโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2561 สามารถแบ่งได้ 4 ระยะตามขอบข่ายของการประเมิน ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การประเมินสภาวะแวดล้อมของโครงการ
ระหว่างวันที่ 1-15 กุมภาพันธ์ 2561
2. ระยะที่ 2 การประเมินปัจจัยการดำเนินงานของโครงการ
ระหว่างวันที่ 15-28 กุมภาพันธ์ 2561
3. ระยะที่ 3 การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ
ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2561 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562
4. ระยะที่ 4 การประเมินผลผลิตของโครงการ
ระหว่างวันที่ 1- 20 มีนาคม 2562

กรอบแนวคิดการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามสถานภาพเพื่อเป็นตัวแปรในการศึกษาโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2004 : 259) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยการดำเนินงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและการประเมินผลผลิต ดังแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ที่มา : ยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2548 : 61)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท หมายถึง โครงการที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริม ป้องกัน พัฒนาและช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติดและมีความสุขในการดำรงชีวิต

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

3. การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลและศึกษาข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับตัดสินใจคุณค่าโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ประเมินปัจจัยการดำเนินงานของโครงการ (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ (Process Evaluation) และประเมินผลผลิตของโครงการ (Output Evaluation) อธิบายได้ ดังนี้

3.1 การประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินความต้องการในการจัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ คือฉบับที่ 1 จำนวน 12 ข้อ และคือฉบับที่ 2 จำนวน 10 ข้อ และใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

3.1.1 ความต้องการจำเป็นของโครงการ หมายถึง การพิจารณาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและความต้องการแก้ไขปัญหา ซึ่งนำไปสู่ความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ

3.2 การประเมินด้านปัจจัยการดำเนินงานของโครงการ (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมและความเพียงพอของบุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุทัศนูปกรณ์ ในการดำเนินโครงการ วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 3 จำนวน 14 ข้อ ฉบับที่ 4 จำนวน 12 ข้อ

3.3 การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) หมายถึง เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินโครงการ การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลของ

โครงการ และการปรับปรุงและพัฒนาโครงการของ 5 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล กิจกรรมคัดกรองนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือและ กิจกรรมส่งต่อนักเรียนตามโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 5 จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 6 จำนวน 16 ข้อ และฉบับที่ 7 จำนวน 18 ข้อ

3.4 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) หมายถึง การประเมิน ประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมทั้ง 5 กิจกรรม อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึงทุกคน 2) บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและโรงเรียน และผลกระทบต่อโครงการ (Impact) เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท

3.4.1 สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมทั้ง 5 กิจกรรมอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึงทุกคน หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมทั้ง 5 กิจกรรม อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึงทุกคน วัดจากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 8 จำนวน 32 ข้อ ฉบับที่ 9 จำนวน 31 ข้อ

3.4.2 บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดศรีสโมสร วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 10 จำนวน 22 ข้อ ฉบับที่ 11 จำนวน 21 ข้อ และฉบับที่ 12 จำนวน 20 ข้อ

3.4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลังจากการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท โดยวัดจากผลการสอบปลายภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2561

3.4.4 ผลกระทบต่อโครงการ (Impact) หมายถึง ความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

1) ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท หมายถึง ความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีต่อโครงการในด้านต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ชี้แจงของผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมการดำเนินงาน เอกสารที่ใช้ในโครงการ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ข้อ คือ ข้อที่ 13 จำนวน 20 ข้อ ข้อที่ 14 จำนวน 18 ข้อ ข้อที่ 15 จำนวน 12 ข้อ ข้อที่ 16 จำนวน 16 ข้อ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2) ผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน หมายถึง ผลที่นักเรียนได้รางวัล เกียรติบัตร โล่หรือสิ่งของที่บ่งบอกถึงผลที่นักเรียนได้รับ ที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

3) ผลที่เกิดขึ้นต่อโรงเรียน หมายถึง ผลที่โรงเรียนได้รางวัล เกียรติบัตร โล่หรือสิ่งของที่บ่งบอกถึงผลที่โรงเรียนได้รับ ที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดศรีสโมสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดศรีสโมสร จำนวน 7 คน (ไม่นับรวมผู้แทนครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน)

5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูโรงเรียนวัดศรีสโมสร ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 10 คน

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนวัดศรีสโมสร ในปีการศึกษา 2561 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 86 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถในการที่จะตอบแบบสอบถามได้

7. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดาหรือบุคคลที่ได้อุปการะนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 86 คน

8. ชุมชนและภาคีเครือข่าย หมายถึง กลุ่มของกลุ่มบุคคล เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มผู้ปกครอง รวมทั้งวัดหรือองค์กรส่วนราชการในท้องถิ่น วัดศรีสโมสร ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยตำบลกุดจอก โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกุดจอก และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน

1. ผลจากการประเมินโครงการทำให้ได้ข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เหมาะสมและครอบคลุมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้อง
3. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหา ปรับตัวได้ มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหา ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละบุคคล
5. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม